

MALMÖ HÖGSKOLA
FAKULTETEN FÖR
HÄLSA OCH SAMHÄLLE

EKONOMISKT BISTÅND FÖR ENSAMKOMMANDE BARN

EN KVALITATIV STUDIE OM BEDÖMNINGEN
AV EKONOMISKT BISTÅND OCH LIVSFÖRING
I ÖVRIGT FÖR ENSAMKOMMANDE BARN I
MALMÖ STAD

ABDULRAHMAN SAWSAN

Examensarbete i socialt arbete
15 HP HT 2014
Socionomprogrammet
Januari 2015

Malmö högskola
Hälsa och samhälle
205 06 Malmö

FINANCIAL ASSISTANCE TO UNACCOMPANIED MINORS

A QUALITATIVE STUDY ON THE ASSESSMENT OF FINACIAL ASSISTANCE TO UNACCOMPANIED MINORS IN MALMÖ

ABDULRAHMAN SAWSAN

Abdulrahman S

Financial assistance for unaccompanied minors. A qualitative study on the assessment of financial assistance to unaccompanied minors in Malmö.

Degree in Social Work 15 credits.

Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of Social Work (2015)

ABSTRACT

There are an increasing number of unaccompanied children coming to Sweden. Sweden is one of the countries in the world that receive many of them. This awoke my interest to investigate the assessment of financial assistance and “other living expenses” considering unaccompanied children. My approach was a qualitative study including interviewing five social secretaries working in five different districts in Malmö. Theories used to analyze collected data were: organization theory, bureaucracy school, decision making and cognition and Sence of Coherence.

Eight themes were identified: briefing profession, knowledge, values, the individual needs in centrum, assessment of "other living expenses", Malmö City Guidelines, Framework as working tool and finally labour division. These together increase our understanding of the assessment of financial assistance. The result of my study shows that three factors contribute to the assessment of financial support. 1) Social Service law which is a frame law. 2) The national and local rule tools that complement the law. 3) The social secretaries personal view of the law, frameworks and unaccompanied children. The social workers did not have an internal or external education about the unaccompanied children’s situation or the child perspective. They rather took personal responsibility to help them.

Keywords: unaccompanied children, Sweden, financial assistance, other living expenses, social secretaries.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
2. PROBLEMFÖRMULERING.....	7
2.1 Syfte	8
2.2 Frågeställningar	8
3. BAKGRUND.....	9
3.1 Regelverk.....	9
3.2 Riksnorm.....	9
3.3 Skälig levandesnivå	9
3.4 Livsföring i övrigt	10
4. TIDIGARE FORSKNING.....	11
4.1 Ekonomiskt bistånd utifrån ett internationellt perspektiv	11
4.2 Variation på ekonomiskt bistånd mellan de tre stora städerna i Sverige	11
4.3 Variation på ekonomiskt bistånd mellan olika stadsdelar	12
5. TEORI.....	14
5.1 Organisationsteori	14
5.2 Byråkratiskskola	14
5.3 Beslutfattande och kognition	15
5.4 Känsla av sammanhang (KASAM)	15
6. METOD	16
6.1 Metodologiska överväganden	16
6.2 Avgränsningar.....	16
6.3 Urval	16
6.4 Presentation av informanterna	17
6.5 Datainsamlingsmetod.....	17
6.6 Konstruktion av intervjuguide	18
6.7 Material bearbetning	18
6.8 Analysmetod	19
6.9 Forskningsetik.....	19
7. RESULTAT OCH ANALYS	20
7.1 Genomgångsyrke	20
7.2 Kunskap	21
7.3 Värderingar	22
7.4 Individens behov i centrum.....	23
7.5 Bedömning av ”livsföring i övrigt”	24
7.6 Malmö stads riktlinjer	25
7.7 Ramlag som arbetsverktyg.....	26
7.8 Arbetsfördelning	26

8. AVSLUTANDE DISKUSSION OCH SAMMANFATTNING	27
8.1 Socialsekreterarnas resonemang vid bedömningar av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt	27
8.2 Likheter mellan socialsekreterarnas resonemang och tidigare forskning	28
8.3 Barnperspektiv och bedömning av ekonomiskt bistånd	29
8.4 Vad behöver utforskas mer?	30
9. REFERENSER	31
BILAGA 1	34
BILAGA 2	35
BILAGA 3	36

1. INLEDNING

Med anledning av att allt fler ensamkommande barn kommer till Sverige, väcktes mitt intresse att undersöka bedömning av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt gällande ensamkommande barn.

Sverige är ett av de länder som tar emot flest ensamkommande barn. De kommer från olika utvecklingsländer i världen som Afghanistan, Somalia, Marocko, Syrien m fl. Enligt Migrationsverkets prognos kommer antalet ensamkommande barn att öka fram till 2017. Det beräknas komma upp till 4100 ensamkommande barn årligen till Sverige. Den vanligaste anledningen till att barnen flyr från sina länder utan föräldrar är krig, fattigdom, nationalitet, tvångsgifte, religion, våld samt trakasserier med mera. (Migrationsverket 2013a)

Backlund m.fl. (2012) skriver att många av de ensamkommande barnen oftast har varit med om många smärtsamma händelser innan eller under flykten. I flertal fall har barnen flytt utan att veta vart hen är på väg, i vissa fall har hen en del kunskap om Sverige. Ibland är det barnet själv som bestämmer sig för att fly och i andra fall är det föräldrarna som bestämmer att barnet ska på flykt (a.a.). Stretmo & Melander (2013) skriver att den främsta anledningen till att de ensamkommande barnen flyr från deras hemländer, är deras dröm om en fristad. Det vill säga att kunna utbilda sig, ha rätten att leva ett fridfullt liv samt hitta meningen med livet (a.a.).

Ascher (2009) skriver i *Läkartidningen*, att ensamkommande barn oftast anländer med traumatiska upplevelser från hemlandet vilket påverkar deras psykiska hälsa. Det gemensamma för dessa barn är att de är extremt sårbara och kan ha förlorat allt så som familj, kompisar, sitt hem och sitt land. Detta kan bidra till utveckling av kronisk posttraumatisk stressyndrom (PTSD), vilket innebär att de ensamkommande barnen har minnesbilder av tidigare trauma som hen varit med om. Detta kan återkomma både i vardagen och under nattsömn, då i form av mardrömmar. Hen försöker att undvika dessa bilder och påminnelser genom att isolera sig från omgivningen. Deras traumatiska upplevelser påverkar ungdomarnas första tid i det nya landet. Den psykiska hälsan påverkas även på sikt i det nya landet eftersom de lever under omständigheter som de kan behöva anpassa sig efter. Ofta innebär beskedet om uppehållstillstånd inte ett slut på deras traumatiska upplevelser. En del känner lättnad och en del visar sorg och depression medan andra har skuld och tacksamhetskänsla. Men oftast håller barnen en fasad för att ta sig igenom vardagen. De lever i nuet eftersom framtiden är skrämmande, därför vill de helst inte medverka i långsiktiga planeringar (a.a.)

Vidare skriver Ascher (2009) att det ska föreligga potential till att stödja de ensamkommande barnen för att begränsa deras traumatiska erfarenheter. De ensamkommande barnen skall omfamnas samt stödjas med respekt och omsorg. De skall få möjlighet till att känna kärlek för att kompenseras för det avbrott som de varit med om, det vill säga att de varit ensamma på flykt utan någon omsorg och kärlek. De stöd som författaren syftar på är i form av en kärleksfull ersättningsfamilj eller vuxna som bryr sig och hjälper var och en på sin plan. Dessutom behöver de tillgångar som alla andra jämnåriga barn som bor med sina föräldrar, vilka oftast får kärlek, omsorg, respekt, trygghet samt till olika materiella saker som är nödvändiga för barnets utveckling (a.a.).

I Sverige är det olika aktörer som är ansvariga för de ensamkommande barnens mottagande och etablering, bland annat Migrationsverket och kommunen. Det är Migrationsverket som har det allomfattande ansvaret för de ensamkommande barnen eftersom de tecknar avtal med de olika kommunerna (Migrationsverket 2013b).

Enligt Socialstyrelsen blev de ensamkommande barnen kommunernas ansvar från och med 1 juli 2006. Det är för barnets bästa eftersom bemötandet av barn i utsatta situation kräver speciell kompetens vilket socialtjänsten i de olika kommunerna kan bidra med. Detta är främst för att de ensamkommande barnen ska få samma möjlighet till stöd och hjälp från socialtjänsten som andra placerade barn. Sedan första januari 2014 ska alla svenska kommuner vara beredda att ta emot ensamkommande barn. Dessa kommuner kallas för vistelsekommuner, de tar över barnansvaret enligt Socialtjänstlagen (SOL). (Socialstyrelsen 2012)

Kommunen har olika boendeformer för placering av ensamkommande barn till exempel familjehem, hos anhöriga eller gruppboende HVB-hem (Ett hem för vård eller boende). HVB hem är en institution som tillhör kommunen, landsting eller privata ägare. HVB-hem är boende för barn och ungdomar som av någon anledning inte kan bo med sin familj. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillsyn över dessa verksamheter och IVO ger även tillstånd samt beslutar om vem som ska godkännas eller inte för att bedriva ett HVB-hem. Placering av ensamkommande barn är mycket individuellt och utgår från barnets behov. Placeringens syfte är att bidra till barnets utveckling under deras vistelse, det vill säga att barnen ska känna trygghet, trivas och kunna gå i skolan. Till exempel om ett barn är placerat hos släktingar och det inte är bra för barnet, så ska barnets boendesituation ändras (Socialstyrelsen 2013).

Enligt Barnkonventionen ska *barn som berövats sin familjemiljö ha rätt till alternativ omvårdnad* enligt Artikel 20. Vidare skall *varje barn ha rätt att överleva och att utvecklas* enligt Artikel 6 (www.raddabarnen.se).

Enligt 4 kap. 1 § samt 4 kap. 2 § Socialtjänstlagen (SOL) har bland annat ensamkommande barn rätt till ekonomiskt bistånd för att uppnå en skälig levnadsnivå samt kostnader för livsföring i övrigt. Rätten till ekonomiskt bistånd regleras i 4 kap. 1 § SOL och stadgar att

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. (...) Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas för att stärka dennes möjligheter att leva ett självständigt liv. (Socialtjänstlagen 2001:453)

Vidare stadgar 4 kap. 2 § SOL att

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det. (Socialtjänstlagen 2001:453)

Enligt Socialstyrelsen framkommer det att för att uppnå skälig levnadsnivå krävs det mer än att individen har råd med sin kontinuerliga försörjning. Utifrån det ska socialtjänsten behandla en del av ekonomiska bistånd helt individuellt till exempel

tandvård, glasögon, läkemedel, vinterkläder, hemutrustning och många andra krav som kan komma i frågan beträffande livsföring i övrigt. (Socialstyrelsen (2014)

Enligt Proposition 2000/01:80 har begreppet livsföring i övrigt varit inrättat sedan socialtjänstlagen trädde i kraft. Detta begrepp avser alla individuella behov som exempelvis vård- och behandlingsinsatser för missbrukare, vinterkläder, husgeråd, linser, bistånd till läkar- eller tandvård med mera. Regeringen har inte staplat upp alla olika behov som det kan gälla utan det är något som kan avgöras lokalt, det vill säga på respektive socialkontor. Det innebär att livsföring i övrigt är olika från den ena individen till den andra beroende på livssituation. Alla människor har individuella behov så som problembild, hälsotillstånd, sociala nätverk med mera. (Regeringen, 2000)

2. PROBLEMFÖRMULERING

Barnkonventionen antogs år 1989 av FN:s generalförsamling. Det är en internationell handling innehållande 54 artiklar som omfattar mänskliga rättigheter för just barn. I konventionen konstateras det bland annat att varje barn behöver skydd och stöd. Enligt Barnkonventionens artikel 3 skall stort fokus läggas vid barnets bästa, när barnet är föremål för åtgärder av sociala välfärdsinstitutioner, lagstiftande organ eller andra myndigheter. Vidare har barnet, enligt artikel 12, fri rätt att uttrycka sina åsikter och det skall tas stor hänsyn till det barnet uttrycker i frågor där barnet berörs. (www.raddabarnen.se)

Enligt Socialtjänstlagen 1 kap. 2§ ska barnets bästa beaktas och det som är bäst för barnet skall vara avgörande. Vidare skall, enligt 11 kap. 10 § Socialtjänstlagen, barns inställning och åsikter kartläggas så långt som möjligt när hen berörs av någon form av åtgärd. (Socialtjänstlagen 2001:453)

Socialstyrelsen skriver att alla medborgare i Sverige har rätt till att ansöka om ekonomiskt bistånd samt att ansökan bli prövad enligt Socialtjänstlagen (SOL). SOL är en ramlag som innebär att riksdagen överlämnar en del makt åt underordnade myndigheter eller organisationer. En ramlag innehåller grundläggande värderingar, helhetsprinciper och riktlinjer, där lagstiftaren uppställer mål som socialsekreteraren ska följa. (Socialstyrelsen 2010)

Enligt Socialstyrelsen har det tagits fram gemensamma nationella program för att i större utsträckning övervaka socialtjänsten beträffande barnperspektivet i handläggning av ekonomiskt bistånd. År 2001 startades därför ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Samverkansprojektets fokus var barnperspektivet beträffande handläggningen av ekonomiskt bistånd och vad som menas med barnperspektivet. I Socialstyrelsens föreskrifter från år 2003 framgår det att barnperspektivet skall beaktas gällande handläggning av ekonomiskt bistånd. Hur detta ska göras framgår inte av lagen. Resultaten i samverkansprojektet påvisade att barnperspektivet inte märks i lagen och omfattas inte i hantering av ekonomiskt bistånd. Det krävs därför utveckling av barnperspektivet för att avsikterna med lagen ska förverkligas. Socialstyrelsen framhåller att det inte finns mycket om barnperspektivet, barnens situation eller hur beslut påverkar barnet i socialtjänstens dokumentation. I rapporten kring samverkansprojektet skriver Socialstyrelsen att det är ledningens ansvar att ett perspektiv införlivas i en organisation. Detta innebär exempelvis att beslut som

fattas kring arbetet med barnkonventionen, måste arbetas in i olika policy- och verksamhetsdokument. Samtidigt lyfts socialsekreterarnas eget ansvar med att verkställa barnperspektivet i sitt arbete. Vidare framgår det i rapporten kring samverkansprojektet att bland annat utbildning samt fortbildning till personal kring barnperspektivet är viktigt, när barnperspektivet skall implementeras i arbetet. Socialstyrelsen hävdar att Socialtjänsten saknar arbetsplaner för arbetet med barn. Det är en liten procent socialsekreterare som har fått intern eller extern utbildning gällande barnperspektivet. Barnperspektivet förekommer endast i några kommuners riktlinjer, dock inga förklaringar av det. Socialstyrelsens granskning påvisar att de flesta kommuner inte har några särskilda arbetssätt eller rutiner som fokuserar på barnperspektivet. Däremot har de färdiga mallar som används vid handläggning av ekonomiska bistånd, det vill säga att i dessa mallar finns olika texter som påminner om barnperspektivet (Socialstyrelsen 2003).

Puide (2000) skriver att socialsekreterarens roll är viktig gällande om individens ansökan beviljas eller inte. Socialsekreteraren kan inte bejaka hela individens livssituation, förutom de betydelsefulla aspekterna för ärendet. Socialsekreteraren ska på ett snabbt och smidigt sätt tolka individens behov och tillämpa lagarna. Det går bra att tillämpa lagar men det är mycket svårt med tolkning av det individuella behovet. Det första som socialsekreteraren gör är att omvandla barnets individuella behov till ett myndighetsärende för att sedan kunna behandla bidragstagaren utifrån de gällande lagarna. För att kunna göra denna omvandling måste socialsekreteraren göra egna tolkningar av de ensamkommande barnens individuella behov. Vidare skriver Puide (2000) att barnets rättsäkerhet utsätts för stora risker, eftersom det finns stort utrymme för godtycklighet från socialsekreterarnas sida.(a.a.)

Tidigare forskning (som kommer att presenteras nedan i uppsatsen) visar på variationer i bedömningen av ekonomiskt bistånd. Inom målgruppen ensamkommande barn förekommer variationer då alla individer är olika. Dock förekommer även likheter bland barnen inom denna målgrupp, exempelvis då de ensamkommande barnen ofta saknar sociala nätverk samt materiella tillgångar. Bedömningen av ekonomiskt bistånd för ensamkommande barn är ett intressant forskningsobjekt och socialsekreterarna har möjlighet att tydliggöra hur bedömningarna av ekonomiskt bistånd går till. Dessutom är det angeläget ur ett barnperspektiv, att bedömningarna tydliggörs och diskuteras. Detta för att klargöra vad som påverkar bedömningen av ekonomiskt bistånd för ensamkommande barn med permanent uppehållstillstånd och i förlängningen minska de variationer som förekommer och därmed öka rättsäkerheten för de ensamkommande barnen.

2.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka bedömningen av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt, för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd.

2.2 Frågeställningar

Utifrån mitt syfte har jag formulerat och arbetat med följande frågeställningar.

1. Hur resonerar socialsekreterarna vid bedömning av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd?

2. Överensstämmer socialsekreterarnas resonemang kring bedömning av ekonomiskt bistånd med de variationer som förekommer enligt tidigare forskning?
3. Hur används barnperspektiv i bedömning av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd, enligt socialsekreterarna?

3. BAKGRUND

I detta avsnitt följer en förklaring på de lokala och nationella riktlinjerna vid bedömning av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt.

3.1 Regelverk

Stranz (2007) skriver att det finns olika samverkande element som påverkar beslut av ekonomiskt bistånd. Bland dessa kan tre faktorer utpekas som speciellt viktiga.

1. Den rättsliga regleringen som utgör socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen är en ramlag. Ramlag innebär att det inte finns någon detaljerad information, dvs. om vad individen har rätt till.
2. De lokala och nationella regelverk som kompletterar den aktuella lagstiftningen.
3. Både kommunens och den enskilde socialsekreterarens tolkning ligger till grund för en bedömning. Det medför att varje kommun och varje socialsekreterare kan tolka socialtjänstlagen utifrån individuella uppfattningar .(a.a.)

3.2 Riksnorm

Malmö Stad applicerar sedan 1998-01-01 den riksnorm som det föreskrivs i 4 kap 3 § Socialtjänstlagen. (Malmö stad 2013)

4 kap. 3 § Socialtjänstlagen omfattar försörjningsstöd och ges för skäliga kostnader enligt följande:

1. *livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och TV-avgift.*
2. *boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.*
(Socialtjänstlagen 2001:453)

Enligt Malmö Stad är riksnormen utarbetad utifrån pris- och konsumentindex. Nivån på normen fastställs av regeringen inför varje kalenderår. Malmö stad framhäver att socialtjänsten bör ta med i beaktning att försörjningsstöd är en tillfällig lösning för individer med försörjningsproblem och normen kan vara lägre än vad som anser nödvänliga omkostnader. (Malmö stad 2013)

3.3 Skälig levandensnivå

Enligt 4 kap1 § Socialtjänstlagen, ska ekonomiskt bistånd bidra till en skälig levnadsnivå för individen. (Socialtjänstlagen 2001:453)

Vad som avses med skälig levnadsnivå är odefinierbart på grund av att bedömning är individuell. Det som tycks vara skälig levnadsnivå för en person behöver inte

vara för det för annan person. Detta beror främst på att behoven varierar mellan olika personer (Socialstyrelsen 2013).

3.4 Livsföring i övrigt

År 2002 kom en lagändring om att ekonomiskt bistånd endast ska avse ekonomiska kostnader som återkommer regelbundet. All annan ekonomisk kostnad täckts av begreppet "livsföring i övrigt". Utifrån långsiktigt perspektiv samt fokus på individens förutsättningar fattas beslut om "livsföring i övrigt", för att hjälpa individen att förändra sin livssituation.

Malmö stad har dokumenterade riktlinjer som reglerar handläggningen av ekonomiskt bistånd i kommunen. Dessa riktlinjer är till för att reglera eventuella skillnader i det ekonomiska biståndet samt livsföring i övrigt. (Malmö stad 2013)

Enligt Malmö stads riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, omfattar ekonomiskt bistånd för "livsföring i övrigt" (enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen) bland annat:

1. *Data och internet*: Uppkoppling bör socialtjänsten bevilja för barn och ungdomar eftersom det är nödvändigt i dagens samhälle, det vill säga att barnen behöver det i sitt skolarbete.
2. *Hemutrustning*: Individen ska då specificera allt hen ansöker om och därefter görs individuell prövning av det specifika ärendet. De vanliga artiklar som ingår i hemutrustning är:
Säng samt sängutrustning, soffa, köksbord, stolar och TV.
3. *Resekostnader* - (till Sverige för familjeanknytning): Socialnämnden beviljar reseersättning när ärendet gäller barn. Detta görs utifrån barnets bästa oavsett vem som reser till Sverige vare sig det är barnet eller annan person. Reseersättning för vuxna beviljas inte av socialnämnden (om det inte föreligger synnerliga skäl).
4. *Tandvård*: För att beviljas ekonomiskt bistånd för tandvård skall den sökande lämna in ett kostnadsförslag till ansvarig socialsekreterare. I kostnadsförslaget specificeras kostnaden för vården som behövs. Dock beviljas ekonomiskt bistånd för akut tandvård utan att ett kostnadsförslag lämnats in. Det är viktigt att socialtjänsten har en helhetsbedömning vid beviljande av tandvårdskostnader, vilket innebär att socialsekreteraren måste ta med i beräkningen när individen blir självförsörjande. Uteblir individen från ett tandvårdsbesök får individen själva bekosta det uteblivna besöket, då detta inte omfattas inom ramen för ekonomiskt bistånd.
5. *Fritidsaktiviteter*: Socialnämnden bör bevilja alla barn minst en organiserad fritidsaktivitet. Det vill säga att socialtjänsten kan beräkna högre försörjningsstöd än riksnormen för detta ändamål. Exempel på fritidsaktivitet kan vara cykel, sportaktiviteter, simskola.
6. *Transport*: Individen kan ansöka om busskort och cykel. Att tillhandhålla busskort är i första hand skolans ansvar, om skolan inte beviljar busskort skall biståndshandläggaren göra en individuell behovsprövning. Individen kan ansöka om cykel.
(Malmö stad 2013)

4. TIDIGARE FORSKNING

I detta avsnitt kommer olika forskningsområden beröras. Forskningsområdena beskriver ett internationellt perspektiv, ett perspektiv utifrån tre storstäder i Sveriges samt stadsdelar i Malmö. Frågan att ha som bakgrundstanke är: vad är orsaken till skillnaderna vid bedömning av ekonomiskt bistånd?

4.1 Ekonomiskt bistånd utifrån ett internationellt perspektiv

Puide (2000) skriver att 1998 genomfördes ett projekt, som beskriver och jämför systemet kring ekonomiskt bistånd i olika europeiska länder. Resultatet i projektet visade på stora variationer inom systemet kring ekonomiskt bistånd. I Italien och Spanien varierar det ekonomiska biståndet beroende på i vilken region i respektive land som bidragstagaren befinner sig. Den geografiska platsen har stor betydelse för det ekonomiska biståndet, det vill säga om man befinner sig i en rik region respektive kommun har individen möjligheter till större ekonomiskt bistånd. Detta är i kontrast mot Frankrike, där systemet kring ekonomiskt bistånd är centralt reglerad. I Tyskland är systemet kring ekonomiskt bistånd snarlikt det svenska socialbidragssystemet, som är decentraliserat. Det innebär att kommuner har ett självständigt beslutsutrymme att arbeta inom. (a.a.)

Puide (2000) beskriver forskning om ekonomiskt bistånd där Sverige jämförs med övriga Skandinaviska länder. Författaren menar att det finns tydliga skillnader och likheter i lagstiftning och systemet ekonomiskt bistånd. En av skillnaderna är att vid bedömning av ekonomiskt bistånd och dess normnivå, bestäms detta centralt i både Danmark och Finland. Däremot i Norge avgör de lokala politikerna normen för ekonomiskt bistånd. I Sverige är förfarandet att normen bestäms på en riksnivå men riktlinjerna för ekonomiskt bistånd avgörs på kommunnivå. (a.a.)

Enligt Gustafsson m.fl. (1990) gjordes en enkätundersökning av Terum 1986 i Norge. Undersökningen utgick från ett fiktivt fall gällande ekonomiskt bistånd och baserades på svar från socialsekreterare på 22 olika socialkontor i skilda kommuner runt om i Norge. Resultatet visade variationer mellan 4100 Kr – 6900 Kr per månad i ekonomiskt bistånd. Variationen i nivån av utbetalningarna kunde inte härledas till kommunernas normer, däremot att det fanns en koppling till den ansvariga socialsekreterarens yrkeserfarenhet. De socialsekreterarna som hade lägst yrkeserfarenhet, beviljade högst nivå på det ekonomiska biståndet. Författaren framhåller att en orsak kan vara att de ny-examinerade socialsekreteraren inte törs gå in i spänningsfyllda situationer med klienten och beviljar därför pengar som svar på klientens ekonomiska problematik. Detta är en egenskap som socialsekreterare kan förändra med tiden, det vill säga genom längre erfarenhet inom yrkesområdet. Den socialsekreterare som arbetat länge med ekonomiska bistånd har en bredare syn och överblick, vilket innebär att de försöker hitta andra vägar för att möta samt sätter motkrav på klienten. (a.a.)

4.2 Variation på ekonomiskt bistånd mellan de tre stora städerna i Sverige

Gustafsson m.fl. (1990) anför i sin bok *Beslut om socialbidrag i storstäder*, att den initiala avsikten med socialbidrag var att staten skulle hjälpa medborgarna i vissa situationer. Det var inte avsett som ett försörjningssystem. Att medborgarna har rätt till ekonomiskt bistånd är inte förenat till vissa utmärkande situationer, med detta menas att det inte ska vara en självklarhet att få ekonomiskt bistånd.

Därför avgörs rätten till ekonomiskt bistånd individuellt. Detta leder till stora variationer mellan olika kommuner samt mellan olika stadsdelar och från ena handläggare till den andra. Den avvikelse som finns är både politiker och socialsekreterare medvetna om. (a.a.)

Gustafsson m.fl. (1990) undersökte tre svenska storstäder: Stockholm, Göteborg och Malmö, utifrån en enkätundersökning som behandlade bedömningen av ekonomiskt bistånd. Syfte med undersökningen var att få fram faktorer som påverkar variationen på nivån av ekonomiskt bistånd samt om det fanns avvikelser mellan olika stadsdelar i en och samma kommun. Resultatet av enkätundersökningen mellan Sveriges tre största städer visade att arbetet som ekonomisk handläggare är ett genomgångsyrke vilket inte gynnar ett professionellt yrkesutövande. Studien visade även på att det finns tydliga skillnader mellan olika kommuner, stadsdelar och enskilda ekonomiska biståndshandläggare. Författarna belyser till exempel att en och samma biståndsansökan i Malmö får 25 % högre belopp än i Göteborg och Stockholm. Författarna skriver att det främst beror på hur handläggaren för det ekonomiska biståndet ser på normen för en specifik grupp av individer exempelvis ungdomar, ensamkommande barn samt ensamstående föräldrar. Vidare nämner författarna att det förekommer skillnader mellan olika stadsdelar. Stadsdelar där det sker flera omplaceringar av socialsekreterare eller omorganiseringar inom organisationen, tenderar att bevilja ekonomiskt bistånd i en större utsträckning än andra stadsdelar. Författarna skriver även att biståndshandläggarens ålder och yrkeserfarenhet bidrar till variationerna i utbetalningarna av ekonomiskt bistånd.(a.a)

Stranz (2007) skriver i sin avhandling *Utrymme för variation* om olika förändringar som råder gällande beslut av socialbidragsansökningar. Enligt författaren framkommer det att nivån på socialbidraget skiljer sig åt mellan kommuner, stadsdelar och enskilda socialhandläggare. Stranz undersökte vilka faktorer som ligger bakom variationer på organisatorisk och individuell nivå. Författaren undersökte vidare om det fanns något samband mellan den ekonomiska biståndshandläggarens ålder, utbildning, kön, erfarenhet och beslut av biståndsansökan samt nivån på den. Enligt Stranz (2007) visade resultatet på olika organisatoriska faktorer som påverkar beslutet kring ekonomiskt bistånd. Det är Socialtjänstlagen (SOL) som är huvudregeln för socialtjänsten, därefter tillkommer förarbeten och rättspraxis. 1998 tillkom riksnormen för att minska utrymmet för avvikelser gällande beslut och nivån av ekonomiskt bistånd. Vad som ger motsatt effekt är dock att varje kommun har sina egna riktlinjer, som kontrolleras av politiska mål och ger stort utrymme för variation på bistånd. Detta eftersom varje kommun gjort egna tolkningar av SOL i relation till riksnormen. Men riktlinjerna används även för diverse andra ärenden som hamnar utanför riksnormen, det vill säga mer komplicerade ärenden.(a.a.)

4.3 Variation på ekonomiskt bistånd mellan olika stadsdelar

Enligt Gustafsson m.fl. (1990) råder det en decentralisering av socialtjänsten i Malmö stad. Detta innebär att varje stadsdel förhåller sig till sin organisation och utifrån organisationens utformning tar biståndshandläggarna beslut om ekonomiskt bistånd. Det förekommer variationer inom stadsdelarna kring i vilken utsträckning det förekommer delegering av ansvar. Antalet hushåll som söker ekonomiskt bistånd varierar från en stadsdel till en annan. Även själva arbetssättet skiljer sig åt, det vill säga hur bedömningen av ekonomiskt bistånd görs i de olika

stadsdelarna. I vissa stadsdelar finns en så kallad "mottagningsgrupp" eller "telefonmottagning" vilket innebär att en grupp socialsekreterare arbetar med att besluta om individen är berättigad ekonomiskt bistånd eller inte. Om individen får ett nekande svar från mottagningsgruppen medför detta till att individen inte får sin sak prövad. Har individen rätt till ekonomiskt bistånd bokas besökstid till en annan socialsekreterare som fastställer beslutsunderlaget. I vissa stadsdelar är alla socialsekreterare ansvariga för mottagningen av nya ansökningar och beslutsfattandet gällande ekonomiskt bistånd. (a.a.)

Enligt Gustafsson m.fl. (1990) är det gemensamt för alla stadsdelar att det finns olika sektioner som arbetar med ekonomiskt bistånd. Detta innebär att olika sektioner arbetar med barn- och ungdomsvård, missbruk eller hemlösa med mera. I alla stadsdelarna är det socialsekreterare som fattar beslut gällande ekonomiskt bistånd. Gäller det undantagsärenden är det oftast arbetsledare som beslutar. Väntetiden i de olika stadsdelarna i Malmö är mellan 12 till 20 arbetsdagar för att biståndsansökan ska behandlas. Under denna tid inkommer det oftast många akutärenden vilket i sin tur försvårar för socialsekreterarna att ha överblick och planeringen av biståndsärenden. (a.a)

Enligt enkätundersökningen Gustafsson m.fl. (1990) genomförde, framkom det att sektorn ekonomiskt bistånd oftast är ett kvinnodominerat yrke med en genomsnittsålder på 33,5år. De flesta socialsekreteraren inom ekonomiskt bistånd har oftast arbetat inom yrket i snitt 10 månader till 2 år. Den totala arbetslivserfarenheten för dessa socialsekreterare är högst 3,5 år, dock har hälften oftast har en total arbetslivserfarenhet på max 2 år. Många av socialsekreterarna inom ekonomiskt bistånd är relativt nyexaminerade socionomer. Detta medför att ingen av stadsdelarna hade lyckas att anordna sin organisation så att arbetet med ekonomiskt bistånd genomförs på ett kompetent sätt. (a.a.)

Arbetet som socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd benämns som "genomgångstjänster", vilket syftar till att socialarbetaren arbetar med ekonomiskt bistånd innan hen fått önskat arbeten inom det sociala yrkesfältet. Slutresultatet av enkätundersökningen var bland annat att det fanns stora likheter mellan de tre största svenska kommunerna. Däremot fanns det stora skillnader mellan stadsdelarna i varje kommun. (Gustafsson m.fl.1990)

Puide (2000) framhåller att det råder variation mellan olika stadsdelar och i stor utsträckningar beroende på hur politiska riktlinjer påverkar organisationen. Varje kommun har rätt till självbestämmande och socialtjänstlagen (SOL) är en ramlag, vilket kan vara orsaker till variationen som uppstår mellan kommunerna, inom ekonomiskt bistånd. Det finns variationer mellan olika stadsdelar i en och samma kommun även om ekonomiskt bistånd avgörs på kommunalnivå, vilket kan bero på organisationsformen. (a.a.)

5. TEORI

Jag har valt att analysera min empiri utifrån fyra teorier. Det är två huvudteorier, som heter organisationsteori och KASAM. Gällande organisationsteori omfattar denna även byråkratiskola och beslutsfattande och kognition. Nedan beskrivs samtliga fyra.

5.1 Organisationsteori

Enligt Andersson (1994) har organisationer funnits sedan Egyptiernas tid och begreppet betyder redskap eller verktyg. Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) skriver att en organisation omfattas av en grupp människor som organiserar sig och samarbetar för att uppnå gemensamma mål.

Enligt Andersson (1994) är organisationsteori ett stort begrepp som finns med i många delar av vårt liv till exempel familj, skola, arbetet, företag, ideella organisationer, myndigheter, politiska partier med mera. Vidare skriver Andersson (1994) att det finns skillnader mellan grupper och organisationer, det vill säga att varje grupp av människor inte är en organisation. Organisationer är formella och uppvisar sin formalisering med olika regler, policy, handböcker, avtal eller kontrakt med mera. Inom organisationer förekommer informella normer, rutiner och graderingar när det gäller ansvarsfördelning.(a.a.)

Enligt Hatch (2002) handlar ansvarsfördelning även om vem eller vilka som fattar beslut i olika delar av en organisation. Hur beslutfattande går till beror på hur man valt att organisera sig. Majoriteten av alla traditionellt organiserade organisationer har en hierarkisk och specialiserad beslutsprocess. Exempelvis fattar den högsta ledningen olika strategiska beslut, mellancheferna har hand om beslut som rör samordning mellan olika enheter och organisationens struktur. Första linjens chefer har hand om beslut som rör exempelvis vardagsaktiviteter inom enheten. (a.a.)

5.2 Byråkratiskkola

Dahl (1996) skriver att begreppet byråkrati har funnits sedan 1745. Ordet "byrå" betyder kontor samt skrivbord, medan "krati" är det grekiskt ord och betyder styra.(a.a.) Enligt Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) så växte byråkratin fram under 1900-talet i takt med att organisationerna tenderade att bli allt större. Genom att standardisera arbetsmetoder och rutiner kunde effektiviteten och omsättningen öka. Ansvarsfördelning, instruktioner och arbetsuppgifter blev viktiga element i byråkratiseringen. Byråkratiseringen av organisationer syftade till att få bort förekomsten av godtycke i handläggningen av ärenden, mutor, svågerpolitik och nepotism. Till exempel sjukhus, skolor, fabriker och andra organisationer är organiserade utifrån en byråkratisk organisationsmodell. Dessa organisationer vilar på en grund av att administrativa uppgifter hanteras på ett professionellt och systematiskt sätt. Med professionellt avses att byråkratin tjänstemän och handläggare hade sitt yrke som främsta yrkestillhörighet: det blev en profession. De anställda har formell behörighet och stark arbetslydnad samt översyn. Byråkratin är den organisationsform som är vanligast förekommande. (a.a.)

Enligt Hatch (2002) kan organisationer med stark byråkrati uppnå stor professionalitet och ett gynnsamt resultat. Vidare skriver Hatch (2002) att tjänstemän som är högutbildade är vana att utföra sitt arbete på ett bra sätt. Detta gör att tjänstemännen kan störa sig på hårda regler och riktlinjer. I förlängningen innebär detta att tjänstemännen anser att reglerna och riktlinjerna är överflödiga. I detta fall ger byråkratin motsatt effekt och organisationen kan inte dra nytta av

tjänstemannens kunskap på ett lämpligt sätt. Hatch (2002) hävdar att byråkrati upplevs som något ogynnsamt vilken försöker förändra beslutfattarna till okänsliga robotar. Författaren belyser att det inte behöver vara på det viset, det vill säga att byråkrati kan ge bra resultat inom stora organisationer i samband med en stabil omvärld. Att kombinera byråkrati med flexibilitet innebär att medarbetarna hela tiden måste anpassas till nya regler och rutiner. (a.a.)

5.3 Beslutfattande och kognition

Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) skriver om utveckling av beslutsfattande och faktorer som påverkar beslutsfattande. Bland annat skriver författarna att all beslutfattande kan förbättras om man kan se och förstå de olika faktorer som sätter gränser för beslutfattaren. Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) belyser beslutfattande utifrån ett beteendevetenskapligt perspektiv gentemot *rational choice theory*. Enligt *Rational choice theory* så är varje individ självisk av naturen och försöker att maximera den nytta med de olika beslut som fattas. Enligt författaren är ett beslut alltid influerat av de personer som fattar beslutet. Det vill säga att vi människor inte kan ta med alla faktorer som kan påverka vårt beslut, på så sätt blir beslut mer ungefärligt än perfekt. Världen är mycket invecklad därför är det omöjligt att ta hänsyn till allt detta i varje beslut som fattas. Det vill säga att vi tar med de viktigaste faktorer som kan påverka vårt beslut. Beslutfattaren försöker hitta ett jämviktsläge för att tillgodose olika intressen, intressenter, politiska, kognitiva, strategiska och känslomässiga aspekter måste vägas och hanteras i ett beslut. Därför handlar det om att hitta framkomliga vägar, istället för att hitta ultimata beslut för beslutsfattaren. Beslutsfattandet inkluderar även de organisatoriska förhållandena: hur ett företag gör avvägningar gällande: kort- och långsiktiga mål, samt hur organisationen bör fungera och vilka målsättningar som är legitima. (a.a.)

5.4 Känsla av sammanhang (KASAM)

Aaron Antonovsky (1991) introducerade begreppet känsla av sammanhang (KASAM). KASAM upptäcktes genom den salutogena frågeställningen. Att utgå från salutogena frågeställningar och perspektiv innebär att man utgår från vad som är hälsobringande faktorer hos människor. I stället för att fokusera på problem så läggs fokus på positiva krafter och sidor hos människor. (a.a.) Under 1970-talet gjorde Antonovsky bland annat en studie om människor som hade upplevt mycket svåra perioder i sitt liv och som hade överlevt koncentrationsläger under andra världskriget. Antonovsky undrade hur de hade kunnat bevara sin hälsa trots de olika svårigheter de haft i sitt liv. Antonovsky (1991) menade att KASAM var svaret på frågan till vad som gör att vi människor kan hålla oss friska trots svåra omständigheter. KASAM består av tre olika delkomponenter: begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet.

Begriplighet innebär att vi människor kan förstå både inre och yttre incitament på en realistisk nivå. Det vill säga om en människa har en hög känsla av begriplighet så kan hon sortera och ta till sig information på ett sätt som gör att det blir förståeligt. *Hanterbarhet* är människans sätt att se på besvikelser, det vill säga att vi människor hanterar olika svåra situationer på olika sätt. Om en människa har en stark känsla av hanterbarhet upplever hen att hon kan hantera sina motgångar. Med *meningsfullhet* menas att människan kan finna en mening med livet även när man möter motgångar, att man känner sig känslomässigt delaktig i livet och att motgångar går att hantera. Känsla av meningsfullhet är en motivationskomponent. En person med hög känsla av meningsfullhet fortsätter att kämpa i sitt liv, även i

situationer som personen inte vet hur den ska hantera. När en person har en hög känsla av KASAM: begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet påverkas hen i positiv riktning. (Antonovsky, 1991)

6. METOD

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för mitt tillvägagångssätt och tydliggöra mina val av metod.

6.1 Metodologiska överväganden

Mitt metodval baseras utifrån syftet med mitt arbete som är att undersöka bedömningen av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt, för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd.

Jag har använt mig av det kvalitativa tillvägagångssättet för att få en alltomfattande inblick i vad som kan påverka bedömning och beslut av ekonomiskt bistånd.

Kvale & Brinkmann (2009) framhåller att med en kvalitativ studie kan man förstå forskningsämnet utifrån informanternas upplevelse, det vill säga socialsekreterarnas erfarenheter inom ekonomiskt bistånd. Enligt Kvale & Brinkmann (2009) innefattar det kvalitativa forskningsintervjun en interaktion mellan individer angående ett särskilt ämne och intresse för den specifika frågan. Jag valde denna metod för min undersökning för att det möjliggör en diskussion kring ämnet vilket jag inte kunnat uppnå med en enkätundersökning. Jag har genomfört intervjuer med fem socialsekreterare i olika stadsdelar i Malmö Stad.

6.2 Avgränsningar

Jag bestämde mig för att avgränsa min studie till Malmö stad. Det vill säga att undersöka Malmö stads olika stadsdelar för att på så vis komma fram till om det föreligger några skillnader gällande beslut om ekonomiska bistånd för ensamkommande barn. Mina frågeställningar avgränsade mig till att enbart intervjua socialsekreterare. Jag undersökte bedömningen av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt. Min studie handlar endast om ensamkommande barn som fått permanent uppehållstillstånd och har rätt till ekonomiskt bistånd.

6.3 Urval

För att komma i kontakt med informanter som skulle kunna bidra med värdefull data till arbetet, valde jag en urvalsmetod som benämns subjektivt urval.

Kvale & Brinkmann (2009) skriver att ett subjektivt urval innebär att urvalet av informanter handplockas för en specifik undersökning. Informanterna väljs utifrån ett antal kvaliteter och deras relevans gentemot undersökningens syfte.

Informanterna som väljs anses vara mest troliga till att kunna lämna värdefull data till undersökningen. Vidare skriver Kvale & Brinkmann (2009) att ett subjektivt urval möjliggör att forskaren kan vända sig till informanter som kan tänkas lämna information som är avgörande för undersökningen.

Malmö stad hade nyligen genomgått en omorganisation och delats upp i fem stadsdelar: norr, syd, väst, öst och centrum. Jag tog reda på kontaktuppgifter till de olika verksamhetscheferna för alla fem stadsdelar i Malmö stad.

Kontaktuppgifterna fanns på Malmö stads hemsida. Jag ringde samtliga verksamhetschefer och presenterade mitt arbete. Jag skickade även ett

informationsblad/ intervjuguide till de fem stadsdelarna i Malmö stad. De olika verksamhetscheferna vidarebefordrade min förfrågan om intervju till sina medarbetare/socialsekreterare som handlägger ekonomiskt bistånd. Jag fick därefter svar på min förfrågan av respektive socialsekreterare som handlägger ekonomiskt bistånd och ville ställa upp för en intervju.

6.4 Presentation av informanterna

Jag intervjuade fem socialsekreterarna som jobbar med ekonomiskt bistånd i fem olika stadsdelar i Malmö. Fyra av informanterna var kvinnor och en man. Samtliga var i åldern 28- 36 år. De har socionomexamen och har jobbat med ekonomiskt bistånd i ungefär 1-4 år. De har mellan 60-75 ärende per månad varav 8-11 av dessa är ensamkommande barn. Intervjuerna gjordes på socialsekreterarnas respektive arbetsplats. Jag var noggrann med att mina informanter haft/har ensamkommande barn som klienter i sitt arbete. Vilket möjliggör att jag kunnat få svar på mina intervjuerfrågor samt uppnår mitt syfte med arbetet. Mina informanter som hade ensamkommande barn som klienter ansåg jag ha störst kvaliteter i att kunna ge värdefull data till mitt arbete och besvara mina frågeställningar.

6.5 Datainsamlingsmetod

Jag bestämde mig för att använda semistrukturerade intervjuer för att komma åt data gällande mina frågeställningar. Olsson& Sörensen (2009) skriver att intervjuer kan ge uttömmande information kring det ämne som granskas. Forskaren förbereder en intervjuguide utifrån problemformuleringen och frågeställningarna. Semistrukturerade intervjuer ger informanten möjlighet att utveckla sitt svar, uttrycka sig fritt och lämna synpunkter i forskningsämnet. Det var även viktigt för min studie att informanterna hade stark anknytning till intervjufrågorna. Olsson& Sörensen (2009) skriver vidare att informantens kön, ålder, personlighet och uppfattning av intervjun kan påverka svaret på intervjufrågorna. Känsligheten av forskningsämnet kan således också påverka informantens svar. Detta kan förminska genom att intervjuaren intar en neutral hållning vid intervjutillfället.(a.a.)

Enligt Kvale & Brinkmann (2009) bör forskaren påbörja intervjun med en introduktion om vad studien handlar om för att underlätta för informanten att komma in i forskningsämnet. Intervjuaren bör därför börja med att presentera de formella faktorer som omger forskningsämnet och intervjun, till exempel att inhämta samtycke för medverkan och inspelningen av intervjun. Det är av vikt att intervjuaren håller tiden så att informanten inte tröttnas ut och att se till att alla frågor är besvarade. (a.a.)

Dessa råd tog jag till mig under mina intervjuer. Mina informanter valde tid och plats för intervjun. Vid intervjutillfället presenterade jag mig och syftet med min studie för informanterna. De gav mig samtycke till inspelningen av intervjun med hjälp av en diktafon. Jag förtydligade att informationen de gav enbart skulle användas för specifikt detta forskningstillfälle och inget annat samt att jag skulle förstöra all intervjumaterial därefter.

Meeuwisse m.fl. (2008) belyser att den som gör studien och dennes tolkning av den inhämtade informationen är det centrala för studien.

Under intervjugången var jag neutral och lät informanten berättar fritt. Det hände att jag ställde följdfrågor för tydlighetens skull så att vi förstätt varandra rätt. Jag

var noga med att hålla mig till tidsramen samt ge informanterna en stund att reflektera och ta upp de saker som var viktiga för denne.

En annan datainsamlingsväg jag använde var data från tidigare forskning i samma forskningsämne eller liknande. Jag sökte litteratur via Malmö högskolas databas Summon samt Lunds universitets bibliotek. Jag har även fördjupat mig i socialtjänstlagen (SOL). Jag hittade tidigare forskning som var av äldre årgång (10-20 år gammal) men jag försökte hålla mig till den senaste forskningen. Det förekom ibland att den senaste forskningen grundades på äldre forskning, i dessa fall valde jag att använda mig av förstahands referensen, det vill säga den äldre upplagan. Detta för att jag ansåg det vara relevant information för dagens biståndshandläggning. Jag använd mig av olika databaser som till exempel Libris, Google Scholar och Summon. De sökord jag sökte på var ensamkommande barn, ekonomiskt bistånd, Malmö kommuns riktlinjer, Sol, Migrationsverket och Socialstyrelsen mm.

6.6 Konstruktion av intervjuguide

Jag konstruerade en intervjuguide utifrån min problemformulering, frågeställning och syftet med studien. Min intervjuguide omfattade tre teman, det första tema var bakgrund och informanten fick berätta om sig själv, sin erfarenhet och om organisationens uppbyggnad. Jag började med lätta frågor så som ålder, erfarenheter osv. för att lättare få in informanten i samtalet. Syftet med detta upplägg var att få informanten att känna sig avslappnad och öppen under samtalets gång. Det andra temat omfattade SOL (socialtjänstlagen), Malmö Stads riktlinjer, lokala rutiner och regler. Det tredje temat omfattade klienter (ensamkommande barn). Jag var mycket noga med intervjuguiden och såg till att få svar på alla frågorna, vilket hjälpte mig att få en helhetsbild av mitt forskningsämne.

6.7 Material bearbetning

Enligt Olsson & Sörensen (2011) är det viktigt att transkribera det insamlade materialet ordagrant, för att minska risken att viktig information försvinner i bearbetningen av materialet (a.a.) När jag arbetade med mitt intervjumaterial, var jag noga med att transkribera intervjuerna ordagrant. Detta för att minska risken för bortfall av viktig information.

Enligt Kvale & Brinkmann (2009) så är det viktigt i en kvalitativ studie att identifiera gemensamma drag, mönster och skillnader och hitta kopplingar mellan de kategorier som framträder i datamaterialet (a.a.). Jag började analysen redan vid transkriberingen och jag läste det skrivna materialet många gånger vilket hjälpte mig att hitta viktiga stycken och relevanta återkommande mönster. Efter att ha funnit samband kunde jag strukturera upp mina resultat i de teman som var återkommande. I grunden har jag analyserat mitt intervjumaterial i förhållande till studiens frågeställningar. De teman jag fann som kunde påverka socialsekreterarnas bedömning av ekonomiskt bistånd samt livsföring i övrigt var: genomgångsyрке, kunskap, värderingar, individens behov i centrum, bedömning av "livsföring i övrigt", Malmöstads riktlinjer, Ramlag som arbetsverktyg och slutligen arbetsfördelning. I Resultat och Analys delen har jag relaterat och analyserat intervjumaterialet till valda teorier och tidigare forskning. Jag redigerade talspråket för att lättare förstå och använda mig av citat i uppsaten. Jag anser att det varit till stor nytta att jag spelat in intervjuerna eftersom det

möjliggjort att jag har gått tillbaka till det inspelade materialet då något framstod som oklart. Detta bidrog till en försäkran om att jag uppfattat informationen rätt.

6.8 Analysmetod

Jag har valt att analysera min empiri med fyra teorier vilka är organisationsteori, byråkratiskola, beslutsfattande och kognition och slutligen KASAM. Nedan förklarar jag varför jag valt dessa teorier och hur de är användbara för att förstå bedömningen av ekonomiskt bistånd till ensamkommande barn som han fått permanent uppehållstillstånd.

Det har enligt Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) visat sig hur en organisation är uppbyggd samt hur ofta det sker omorganiseringar som påverkar variationen i bedömningen av ekonomiskt bistånd. Socialtjänsten är en organisation och därmed fann jag det användbart att analysera organisationen och de anställda genom organisationsteori. Vidare är socialtjänsten organiserad utifrån en byråkratisk organisationsmodell därför valde jag att analysera empirin utifrån ”byråkrati skola” eftersom det ger läsaren en mer konkret bild av socialsekreterarnas arbetsfördelning. Jag ville analysera i vilken omfattning byråkratin påverkar biståndshandläggarnas arbete. Enligt Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) begränsas tjänstemannens handlingsutrymme med byråkrati och det är för att godtycke ska minskas. Beslutfattande och kognition är en teori som handlar om de faktorer som påverkar beslutsfattande. Biståndshandläggare tar dagligen emot ansökningar som de måste ta beslut om. Med hjälp av denna teori analyserar jag detta. KASAM är en relevant teori för att genom den kan jag lyfta de ensamkommande barnen och motivera varför en del beslut tas. Ekonomiskt bistånd finns för att ge människor dräglig levnadsförhållande och på så sätt höjs indirekt KASAM till brukarna eftersom deras integrering i det nya landet underlättas genom att de ekonomiskt och materiellt inte skiljer sig mycket åt från barnfamiljer med låg inkomst. Detta ökar barnens begriplighet. Särskilt under begreppet ”livsföring i övrigt” resonerar biståndshandläggarna för att öka de ansökandes känsla av meningsfullhet, att de kan vara delaktiga i sitt liv.

6.9 Forskningsetik

Under hela studien har jag tagit hänsyn till Vetenskapsrådets (2011) forskningsetiska principer vilka omfattas av informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav.

Enligt Kvale & Brinkmann (2009) är det nödvändigt att informera intervjupersonerna innan om studiens syfte och att arbetet kommer att publiceras. Författaren belyser vikten av att förklara vilka fördelar och risker det kan innebära för intervjupersonen. (a.a.)

Jag informerade mina informanter och deras chefer via mitt informationsbrev och telefonsamtal om mitt arbete och syftet med det. Informanterna var medvetna om att de kunde avbryta intervjuen om de kände sig obekväma. Forskaren ska förklara för sina informanter att deras deltagande är frivilligt. Jag fick muntligt samtycke från mina informanter och deras chefer.

Kvale & Brinkmann (2009) menar att det är av betydelse vem som ger samtycke till deltagande i undersökningen. I de fallet lämnade sektionschefen sitt samtycke för de anställdas deltagande och de är en fördel. Då en person i ledningen har gett sitt samtycke kan de anställda som deltar vara mer fria i sina svar. Konfidentialitet handlar om anonymitet och är viktigt eftersom forskaren ska kunna försäkra att känslig information inte går att koppla till informanten.

Forskaren kan uppfylla konfidentialitetskriteriet genom att personliga uppgifter och igenkännande skyddas, till exempel namn, personnummer, arbetsplats, position mm, det vill säga inte publiceras. Jag har försäkrat mina informanter anonymitet för att de ska känna sig trygga. Det är forskarens ansvar att både informera och se till att datamaterialet endast används just för denna undersökning och inget annat (Kvale & Brinkmann 2009). Jag har försäkrat mina informanter om detta samt att jag kommer förstöra intervjumaterialet, så fort jag är färdig med min uppsats.

7. RESULTAT OCH ANALYS

Efter att ha gått igenom mitt intervjumaterial strukturerade jag upp mitt material efter de mönster och stycken som var återkommande. Detta för att hitta samband, likheter och skillnader mellan mitt material och den tidigare forskningen. Jag har analyserat mitt intervjumaterial utifrån mina valda teorier och i förhållande till studiens frågeställningar. De teman jag fann som kunde påverka socialsekreterarnas bedömning av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt var: *genomgångsyрке, kunskap, värderingar, individens behov i centrum, bedömning av "livsföring i övrigt", Malmö stads riktlinjer, Ramlag som arbetsverktyg* och slutligen *arbetsfördelning*. Jag har valt ut lämpliga citat som förtydligar kopplingen till teorier och tidigare forskning. I denna del kommer jag att försöka besvara mina frågeställningar.

7.1 Genomgångsyрке

Enligt Gustafsson m.fl. (1990) är en av anledningarna till förekommande variationer gällande utbetalning av ekonomiskt bistånd, att de flesta socialsekreterare inte har lång yrkeserfarenhet. Detta styrker även Stranz (2007) som påpekar faktorer så som socialsekreterarens ålder, kön, utbildning, erfarenheter med mera som bidragande orsak till variationen i utbetalning av ekonomiskt bistånd mellan olika stadsdelar eller olika socialsekreterare. Gustafsson m.fl. (1990) skriver att många som jobbar med ekonomiskt bistånd är unga och nyexaminerade socionomer. Att jobba som ekonomisk biståndshandläggare är för många en "genomgångsyрке" innan de hittar det jobb de verkligen är intresserade av.

Mina informanter var i åldern 28- 36 år. De hade arbetat med ekonomiskt bistånd i ungefär 1-4 år. Några av informanterna uttryckte att det inte ville arbete med ekonomiskt bistånd under en längre tidsperiod, av olika anledningar. Exempelvis ansåg informanterna att det är komplicerat och känsligt att bestämma över människor i utsatta situationer och på olika sätt begränsa individens livsföring utifrån deras ekonomiska situation. Vidare nämnde informanterna att det är svårt att bygga sociala relationer med klienterna, när man i stora drag avgör klientens livsföring och ekonomi.

"Långsiktigt kan jag inte tänka mig jobba kvar inom ekonomiskt bistånd. Just när det handlar om pengar är det ett känsligt ämne för många människor, att säga till en människa det här kan jag inte bevilja. Man träffar på väldigt utsatta människor när man jobbar inom myndighetsutövning, många gånger vill man gärna bevilja saker men det går inte. När det gäller ensamkommande barn så blir saken mycket känsligare de är bara barn." (Socialsekreterare 5).

”Jag vill testa många olika saker. Inom ekonomiskt bistånd är det svårt att få en bra socialrelation med klienten, när man både är piskan och moroten samtidigt, det blir komplicerat.”
(Socialsekreterare 4).

Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) belyser faktorer som kan vara orsaken bakom vad som beviljas och inte beviljas. Dessa faktorer är att ”biståndshandläggning är ett genomgångsyrke”, ålder och att många är nyexaminerade. Att det förekommer variationer i det ekonomiska biståndet mellan olika socialsekreterare är dåligt, dock handlar det inte om större summor. Däremot variationen i det ekonomiska biståndet som förekommer mellan olika kommuner eller stadsdelar, upplevs som mer orättvis eftersom det handlar om större summor.

”Som sagt är det variation mellan individer är det negativt, men om det är variationer mellan stadsdelar så är det absolut allvarligt.”
(Socialsekreterare 1).

7.2 Kunskap

Socialsekreterare är en av de första vuxna som ensamkommande barn kommer i kontakt med, vilket kräver kunskap om ensamkommande barns utsatta situation för att kunna hjälpa dem på rätt sätt. Det framkom i min studie att informanterna inte är insatta i ensamkommande barns situation. Socialsekreterarna i Malmö stad har varken intern eller extern utbildning angående barnperspektiv eller ensamkommande barns situation. En av mina frågor i intervjumallen var om informanterna hade fått utbildning, intern eller extern, om barnperspektiv, barnens bästa och ensamkommande barn? Informanterna uttryckte att det förs dialoger om barnperspektivet inom förvaltningarna, men att ingen specifik utbildning genomförts.

”Nej vi har haft typ dialog, möte här på förvaltningen där vi bara har tagit upp barnperspektivet och så men vi har inte gått en utbildning eller sådär.” (Socialsekreterare 1).

”Inte utbildning vi har ju diskussioner hela tiden och vi har ju barnkonventionen som vi har haft uppe i diskussion men inget så att jag har gått på en utbildning i några dagar liksom.”
(Socialsekreterare 2).

Enligt artikel 42 i barnkonventionen ska konventionsstaterna åta sig ”(...) att genom lämpliga och aktiva åtgärder göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland såväl vuxna som barn”. (www.raddabarnen.se) I en rapport från Socialstyrelsen (2003) står det att det är ledningens ansvar att ett perspektiv införlivas i en organisation. Det gör man bland annat genom att erbjuda utbildning samt fortbildning till personal kring barnperspektivet då det är viktigt när barnperspektivet skall implementeras i arbetet. Samtidigt lyfts socialsekreterarnas eget ansvar med att verkställa barnperspektivet i sitt arbete. (a.a.)

Informanterna i min studie hade allmän kännedom om ensamkommande barnens situation som till exempel att de befinner sig i utsatt situation, de är utan egna familjer och allt är nytt och främmande. Samtliga informanter uppgav att de inte har gått någon speciell utbildning varken intern eller extern, beträffande de

ensamkommande barnens behov, endast enstaka föreläsningar. Alla stadsdelar utgår ifrån den svenska lagen, barnkonventionens allmänna utgångspunkter och barnperspektivet.

Informanterna möter klienterna en gång i månaden eller var tredje månad beroende på arbetsbelastning. Dessa möten omfattar oftast frågor kring barnets mående, vilket inte görs till andra målgrupper.

”Det som jag tycker är mer framträdande, är att de ensamkommande barnen kräver mer uppmärksamhet och lite mer arbete än andra”
(Socialsekreterare 1).

Det är känsligt för barnet att be om hjälp då de kan känna sig underlägsna. I intervjuerna framkom det att ensamkommande barn kan ha skuld- och tacksamhets känslor.

”De känner sig mindervärda, maktlösa att inte kunna försörja sig själva, Men just hos de ensamkommande barnen är tacksamhets känslor och skuldkänslor mer framträdande” (Socialsekreterare 4).

Johansson (1992) förklarar känslan av att vara mindervärdig med att det råder obalans i makt- samt kunskapsförhållandet mellan de ensamkommande barnen och socialsekreterarna. I studien framkom det att socialsekreterarna har kunskap om Sveriges lagar och avgör vad barnen beviljas vilket medför att de hamnar i ett kunskapsmässigt överläge.

7.3 Värderingar

Informanterna upplever de ensamkommande barnens situation som annorlunda i jämförelse med andra barn. På grund av att de ensamkommande barnens behov inte kan tillgodoses av deras biologiska vårdnadshavare, tenderar begreppet *livsföring i övrigt* att vara bredare och mer omfattande. Informanterna uppfattar att ensamkommande barn befinner sig i en utsatt situation eftersom de inte har några föräldrar eller starka sociala nätverk som kan hjälpa till med ekonomiska behov. Det innebär att de behöver mycket hjälp av god man, boendepersonal samt socialtjänsten. Det kräver mycket uppmärksamhet samt hjälp för denna grupp. Det är mycket svårt att vara barn och ensam i ett annat land där är allt annorlunda. Denna uppfattning och syn som socialsekreterare har på de ensamkommande barnen, påverkar utfallet av det ekonomiska beslutet som fattas.

”Gällande ensamkommande barn är de i en utsatt situation så klart och de är ensamma och har inte föräldrarna här så de har ett stort behov av det materiella” (Socialsekreterare 5).

De ensamkommande barnen beviljas materiella saker för att vara jämbördiga med andra jämnåriga barn det vill säga barnfamiljer med låga inkomster. De ensamkommande barnen har oftast varit fattigare innan men i och med att de ska finna en ny identitet och plats i Sverige, så kan det vara en stärkande faktor för barnens KASAM. Detta medför att de inte behöver känna sig mer udda i förhållande till andra jämnåriga bortsatt från språkkunskaperna. Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) skriver att beslutsfattaren grundar sina beslut på att tillgodose bland annat känslomässiga aspekter. Medvetet eller omedvetet vill biståndshandläggarna tillgodose de känslomässiga aspekterna som de ensamkommande barnen utsatts för och därför uppstår större empati vid mötet.

”Man kan ta hänsyn till att de ensamkommande barnen har ett annat behov än de övriga barn som redan är i Sverige som får sina behov tillgodosedda på annat sätt. Det har jag förståelse för.”
(Socialsekreterare 3).

Vissa stadsdelar har informellt kommit överens om att bevilja lite mer för ensamkommande barn. Detta görs utifrån den enskilda socialsekreterarens intresse och det kan vara en del av rutiner som finns i ens organisation. Enligt Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) är ett beslut alltid influerat av de personer som fattar beslutet. Gustafsson m.fl (1990) skriver att en betydande faktor vid beslut är hur biståndshandläggaren ser på normen för en specifik grupp som till exempel ensamkommande barn, ungdomar, ensamstående män/mödrar etc.

7.4 Individens behov i centrum

Samverkansgrupper inom socialtjänsten i Malmö stad, diskuterar ständigt vad som ska ingå i begreppet livsföring i övrigt. Som exempel kan ges innehav av cykel, en del tycker inte att det ska ingå i ”livsföring i övrigt” eftersom det finns redan inräknat i lek och fritid. Vissa socialkontor anser att datorer inte är nödvändiga med motivationen att alla ensamkommande barn har tillgång till datorer på deras boende samt i skolan. Ett annat kontor beviljar datorer för att de ensamkommande barnen blir hjälpta med att komma igång med skolgången vilket stärker deras språkutveckling med mera. Barnen kan bevara kontakten med föräldrarna via skype och på så sätt må bättre.

”Jag tycker det är mycket viktigt att man gör individuella bedömningar för att tillgodose deras specifika behov. Det är viktigt att ta med dessa olika aspekter vid en bedömning” (Socialsekreterare 4).

Enligt Regeringen (2000) har de inte staplat upp alla behov det kan gälla, utan det är något som får avgöras lokalt på respektive socialkontor eftersom behov avgörs av individens livssituation. I Socialstyrelsen (2013) står det att behov som ingår i livsföring i övrigt ska behandlas individuellt. Det som samtliga informanter belyste var, vad som är skälig levnadsnivå baseras främst på den givna situationen så som vilka rådande omständigheter som föreligger, vad som omfattar den enskilde individens behov osv.

”Det jag anser som skälig levnadsnivå är att de mest basala behoven är tillgodosedda som boende, el, mat, transport, kläder som omfattar individens vardagliga liv. Skälig levnadsnivå kan vara att någon får gå på träning men det är kanske inte alla som behöver det.” (Socialsekreterare 2)

Informanternas tankesätt stämmer överens med det som står i Socialstyrelsen (2013), där det framkommer att för att uppnå skälig levnadsnivå krävs det mer än att individen har råd med sin kontinuerliga försörjning.

Informanterna försöker att hjälpa ensamkommande barn genom att undersöka om ansökan har kommit in, om inte försöker de att kontakta respektive godman för att inkomma med ansökan. Varje barn har god man som ska hjälpa dem med praktiska saker och speciellt att lära dem hur de hanterar ekonomi. Det är god mans ansvar att ansökan om ekonomiskt bistånd görs med god marginal, så att barnen har sina pengar i tid och inte behöva vara utan pengar i flera dagar.

Det framkom i intervjuer att de flesta godemän har sina uppdrag utöver sitt vanliga arbete. Det händer att en person är god man för många så hen hinner inte med sitt uppdrag och detta drabbar framför allt barnen.

”Så för mig är det viktigt att det funkar, funkar det inte med god man så signalerar jag direkt till överförmyndarnämnden att det inte fungera. För det är jätte viktigt för ungdomen/barnet ska inte behöva lida för att godemannen inte kan sköta sitt uppdrag ”
(Socialsekreterare 4)

”Jag tycker det är en självklarhet att man ansöker om biståndet i tid för att få pengar, om det blir försent då är det barnet som lider, då är det barnet som väntar på pengarna” (Socialsekreterare 3)

Enligt 4 kap 1§ Socialtjänstlagen har barn rätt till ekonomiskt bistånd för att uppnå en skälig levnadsnivå för att stärka dennes möjligheter att leva ett självständigt liv. I Socialstyrelsens (2003) framgår det att barnperspektivet ska beaktas gällande handläggning av ekonomiskt bistånd. Då de ensamkommande barnens intresse riskerar att inte tillförsäkras av deras godeman, förkommer det att informanterna anmäler detta till överförmyndarnämnden för att tillgodose barnets bästa. Informanterna gör detta på eget initiativ, för att de förstår att barnen är beroende av att deras gode män och att uppdraget sköts.

7.5 Bedömning av ”livsföring i övrigt”

Vad gäller bedömning av livsföring i övrigt är det en relativ och kontextuellt bunden övervägande. Med detta menas att behovet är kontextuellt bundet till den sökandes livssituation och relativt för att synen på behov förändras över tid beroende av till exempel. politiskt klimat, nationell ekonomi och prioriteringar. Informanterna berättar att bedömningen av livsföring i övrigt sker främst i dialog med kollegor och chefer.

”Detta diskuterade vi på vår samverkans möten mellan Malmös olika stadsdelar att vi beviljar väldigt olika” (Socialsekreterare 1).

”Vi på denna stadsdel samlas och diskuterar vad som är okej och vi har som rutin att bevilja ensamkommande barn lite mer, ibland är det svårt att säga nej” (Socialsekreterare 2).

Gustafsson m.fl. (1990) enkätundersökning visade att de biståndshandläggare som beviljade högst summor var de som hade kortast yrkeserfarenhet. Det kan bero på att de inte törs gå in i olika spänningar med klienten och därför beviljar pengar som svar på klientens ekonomiska problematik.

Situationer då biståndshandläggare kan behöva neka de ensamkommande barnen, kan handla om att barnet vill åka till sitt hemland för att besöka föräldrar, familj och vänner. Detta eftersom det ofta förekommer krig i de länderna som barnen kommer ifrån. Socialtjänsten måste vara säker på barnens välbefinnande och en av informanterna menade att i de fall det är möjligt, försöker socialtjänsten anordna en destination i ett grannland till barnets ursprungsland. Detta så att barnen kan träffa sin familj där, under säkrare förhållande. Dock lyfter informanterna att det är sällan ersättning för resor beviljas.

”Det är viktigt att träffa sina familjer och släkt för att må bra och för att uppnå en skälig levnadsnivå. Om det går så försöker vi styra att resan går till grannlandet, för att inte riskera barnets situation. Men ändå är det inte så många som får reseersättning för det.”
(Socialsekreterare 2)

”Det är många aspekter som vi socialsekreterare måste överväga vid beslut om ekonomiskt bistånd (skäliglevnadsnivå/ livsföring i övrigt). Det handlar om barnets säkerhet och barnets bästa.”
(Socialsekreterare 1).

Vidare har alla barn i Sverige rätt till minst en organiserad fritidsaktivitet och dess utrustning enligt normen motsvarande familjer med låg inkomst. Kostnaden för aktiviteten skall vara rimligt.

”Jag brukar vara lite mer generös med att bevilja de materiella sakerna för att dessa barn inte ska känna utanförskap samt må bättre och känna sig jämställd med andra ungdomar” (Socialsekreterare 2).

Informanten berättade att hen brukar vara generös gentemot gruppen ensamkommande barn när det gäller livsföring i övrigt för att det ska må bra och känna sig lika andra jämnåriga ungdomar som har sina föräldrar här i Sverige och har stort socialt nätverk. Informanten förtydligade att träningen hjälper ungdomen att träna bort eller bearbeta dåligt känslor samt må bättre. Eriksson-Zetterquist m.fl. (2006) skriver att beslutsfattaren försöker hitta ett jämviktsläge för att tillgodose olika intressen, intressenter, politiska och kognitiva aspekter måste vägas och hanteras i ett beslut. För att kunna uppfylla ekonomiskt bistånds långsiktiga mål vilket är att bidragstagare ska bli självständiga. Informanten vill öka gruppen ensamkommande barns KASAM för att på så sätt kunna öka deras välmående och självförtroende vilket ökar möjligheten för dem att kunna integreras i det svenska samhället genom att de känner sig jämställda med andra ungdomar. Antonovsky (1991) skriver att meningsfullhet är en faktor som ökar en individs KASAM. Ett barn som tycker om att träna och finner en mening i det kan vara en motivationsfaktor för att kunna hantera motgångar. Det kan relateras till informantens intentioner vad gäller att vara generös mot gruppen ensamkommande barn.

7.6 Malmö stads riktlinjer

Malmö stads riktlinjer är likvärdiga för alla stadsdelar, dessa uppdateras kontinuerligt. Socialtjänsten har en samverkansgrupp som regelbundet träffas för att uppdatera riktlinjerna. Detta samarbete finns för att minska godtycklighet det vill säga att inte någon ger avslag eller beviljar hur som helst. Det finns riktlinjer för allt och socialsekreterare måste utgå utifrån dessa när de gör individuella bedömningar. Utöver det finns lokala rutiner, regler och stöd från cheferna.
(Malmö stad 2013)

”Variationen mellan socialsekreterare är inte så farligt däremot mellan stadsdelarna är mycket allvarlig” (Socialsekreterare 3).

Puide (2000) skriver att varje kommun har sina egna riktlinjer som kombineras med Socialtjänstlagen. Det innebär att ekonomiskt bistånd avgörs på kommunal

nivå. Det som leder till variation i biståndsbeslut mellan kommunens olika stadsdelar är att rutiner, regler och organisering.

”Det finns riktlinjer som vi har för 2014 som gäller som Socialstyrelsen har kommit ut med, och det sker att de olika stadsdelarna tolkar dem olika och även socialsekreterarna. Detta blir väldigt tydligt för barn som bor på samma boende men tillhör olika stadsdelar, då får dem ju olika summor och de pratar ju med varandra och det är därför som vi försöker göra det så jämnt som möjligt” (Socialsekreterare 5).

7.7 Ramlag som arbetsverktyg

Ramlagen är det främsta redskapet som används vid bedömning av ekonomiskt bistånd. Samtliga informanter var mycket positiva till att arbeta utifrån ramlagen då det föreligger större flexibilitet, vilket medför större ansvar samt möjligheter till individuell bedömning. Informanterna belyste att ramlagen därför möjliggör fler och olika aspekter vid beslutsfattandet. Ramlagen har även baksidor i form av att bedömningarna blir olika beroende vilken stadsdel och socialsekreterare som handlägger ärendet.

”Ramlagen innebär större frihet till individuella bedömningar, det finns ju också riktlinjer som måste följas. Det blir inte lika för alla, man får göra individuell bedömning hela tiden och det ger större frihet” (Socialsekreterare 3).

”Ramlagen möjliggör större flexibilitet vilket är på gott och ont som kan medföra olika beslut i enskilda ärenden beroende på socialsekreteraren eller stadsdelen” (Socialsekreterare 4).

Informanterna svarade att gällande skälig levnadsnivå så är det mer specifikt vad som ingår eller inte. Det beskrivs tydligt vilka olika grundläggande saker man ska ge bistånd för, att individen ska kunna klara av sin vardag. Dock görs en individuell bedömning utifrån individens förutsättningar. Däremot vid frågan om vad livsföring i övrigt innebär svarade informanterna olika. De menade att livsföring i övrigt kan innebära i princip allt och kan beviljas så länge socialsekreteraren har en bra och trovärdigt motivering för sitt beslut. Bedömningarna framstår som mycket individuellt men ändå kan variationen anses som orättvis. Beroende på vilken stadsdel det är som behandlar ansökan kan de bli en större ekonomiskt kostnad för Malmö Stad.

7.8 Arbetsfördelning

Gustafsson m.fl. (1990) skriver att det råder decentralisering av socialtjänsten, vilket innebär att varje stadsdel håller sig till sin organisations utformning för att handlägga olika ärenden inom ekonomiskt bistånd. I vissa stadsdelar finns mottagningsgrupp som enbart jobbar med ekonomiskt bistånd. I andra stadsdelar tas ansökningarna emot i receptionen och sedan delas de ut av sektionscheferna till respektive socialsekreterare.

”Det är lite olika från kommun till kommun samt från en stadsdel till en annan stadsdel, det är så att chefen delar ut ärenden till socialsekreterarna utifrån arbetsbelastning så att det blir jämnt fördelat på oss socialsekreterarna. På min stadsdel har vi ingen

mottagningsgrupp som delar ut klienter till de övriga socialsekreterarna, nej så är det inte hos oss som sagt. Alltså ansökningarna om ekonomiskt bistånd tas emot i receptionen och sedan delas ärenden ut av chefen” (Socialsekreterare 4).

”I denna stadsdel sker uppdelningen av ansökningarna i mottagningsenheten där man ansöker första gången, därifrån distribueras det till rätt sektion. Det finns en sektion som bara jobbar med rehab, barnfamiljer och arbetsmarknad. Där arbetas med dem som står lite närmre arbetsmarknaden och i denna sektion hamnar oftast ensamkommande barn” (Socialsekreterare 4).

I Socialstyrelsen (2003) står det att utformningen av rutiner, hjälpmedel och stöd är viktigt för att biståndshandläggarna i sitt arbete systematiskt kan uppmärksamma barn. Gustafsson m.fl. (1990) pekar på att decentralisering uttrycker sig bland annat i form av att arbetsfördelningen ser olika ut mellan stadsdelar. Detta är en bidragande faktor till den variation som finns inom ekonomiskt bistånd eftersom rutiner, hjälpmedel och stöd skiljer sig mellan stadsdelarna (a.a.). Barnets bästa kan komma att uttryckas olika beroende på hur rutiner i respektive stadsdel är utformad.

8. AVSLUTANDE DISKUSSION OCH SAMMANFATTNING

Syftet med studien var att undersöka bedömningen av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd. Studien har gett mig en inblick i hur ekonomiskt bistånd fungerar. Metoden för undersökningen var kvalitativ och inkluderade fem intervjuer med olika biståndshandläggare i Malmös 5 olika stadsdelar. Avgränsning har gjorts till att undersöka målgruppen ensamkommande barn som fått permanent uppehållstillstånd. Med hänsyn till att jag arbetat utifrån en kvalitativ ansats samt de avgränsningar jag gjort, kan det inte dras generella slutsatser som appliceras på makronivå av mina resultat. Nedan presenteras en avslutande diskussion och sammanfattande svar på de tre frågeställningarna som beaktats i denna studie.

8.1 Socialsekreterarnas resonemang vid bedömningar av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt

I studien framkom det att informanterna varken genomgått intern eller extern utbildning om de ensamkommande barnens situation. Enligt min uppfattning kan kunskap förändra värderingar till att bli mer verklighetsanpassade vilket i sin tur påverkar mötet med klienter. I mina intervjuer framkom förutfattade uppfattningar om de ensamkommande barnen och det speglar mötet med klienten. Till exempel då biståndshandläggarna i min studie såg gruppen ensamkommande barn som en utsatt grupp ökade deras empati och då var de generösare. När man arbetar med människor är det viktigt att kunna möta dem i deras kontext, förutsättningar, styrkor och svagheter och göra en bedömning därefter. Det är viktigt att förutfattade meningar inte blir till mentala stereotyper om människor för att de har liknande bakgrund och problematik. Då är det lätt att missa de individuella skillnaderna vilket kan vara en förutsättning för individen att utvecklas.

Att informanterna kan få använda sin fingertoppskänsla och kunna sträcka ut sin hand lite extra för vissa, särskilt utsatta individer ökar informantens känsla av att hen gör ett gott arbete. Detta underlättar för hen att använda sitt handlingsutrymme trots den byråkrati som gäller inom ekonomiskt bistånd. Tjänstemännen får då möjlighet att ta hänsyn till individens omständigheter och ge anpassad ekonomisk hjälp. Därför tror jag att även om det finns nackdelar med nuvarande system till exempel att biståndshandläggarnas personliga värderingar visade sig i utfallet av besluten, vilket min studie visade, tror jag ändå att fördelarna överväger. Fördelen är att man kan ge individanpassad hjälp då alla människors förutsättningar, möjligheter och livssituation skiljer sig åt. I relation till ensamkommande barn ökar det deras möjligheter till att ha ett högre KASAM det vill säga meningsfullhet, begriplighet och hanterbarhet. Eftersom det är dessa delar i deras liv som är bristfälliga och ersätts därmed av biståndshandläggaren, inom dennes handlingsutrymme och relevans i ansökan. Handlar det till exempel om att bevilja ett musikinstrument eller gymkort ökar komponenten *meningsfullhet* eftersom barnet kan känna sig känslomässigt delaktigt i livet även då de möter motgångar.

Det är många faktorer som påverkar bedömningen. För att bedöma om den ansökande är berättigad till ekonomiskt bistånd följer biståndshandläggarna i första hand Socialtjänstlagen och i andra hand de nationella och lokala regelverk som kompletterar lagstiftningen. Den tredje faktorn är både kommunens och den enskilde biståndshandläggarens subjektiva tolkning av lagar, regler och riktlinjer. De faktorer jag fann betydande för bedömningen av ekonomiskt bistånd var att biståndshandläggarna inte hade en lång yrkeserfarenhet och att det för dem var ett ”genomgångsyрке” eftersom de fann det svårt med relationen där biståndshandläggaren var ”piskan och moroten” samtidigt.

8.2 Likheter mellan socialsekreterarnas resonemang och tidigare forskning

Resultatet i min studie stämde överens med den litteratur och forskning som finns i ämnet. Mycket av det som framkom i min studie har jag läst i den litteratur jag förkovrat mig i.

Enligt Puide (2000) gör socialsekreteraren egna tolkningar av de ensamkommande barnens individuella behov för att kunna omvandla det till ett myndighetsärende. Stranz (2007) skriver att den enskilde socialsekreterarens tolkning ligger till grund för en bedömning och att denne kan tolka socialtjänstlagen utifrån individuella uppfattningar. Gustafsson m.fl.(1990) har redovisat att socialsekreterarna har kort yrkeserfarenhet och ser på det som genomgångsyрке. Författarna framlägger även skillnads förekomst i utbetalning av ekonomiskt bistånd mellan kommuner men även inom kommunens stadsdelar.

I mina intervjuer framkom det att socialsekreterarna saknar lång erfarenhet och ser på sitt yrke som genomgångsyрке. Det framkom även att det finns skillnader i utbetalning av ekonomiskt bistånd mellan kommuner och inom kommunens stadsdelar. En av orsakerna till varför det ser ut som det gör beror på de anställda som arbetar inom detta fält och deras subjektiva tolkning vilket ligger till grund för de olika besluten. Ett annat alternativ jag vill lyfta fram är att ha ett enhetligt bedömningsunderlag för hela landet, kommuner och stadsdelar vid bedömning av ekonomiskt bistånd för ensamkommande barn. Genom ett enhetligt bedömningsunderlag får ensamkommande barn i Sverige oavsett vistelseort

jämlik hjälp. Å andra sidan tror jag att det på så vis vore svårt att ge individuellt anpassad bistånd till sina brukare. I min studie framkom det att det bedöms olika beroende på vilken stadsdelar det är. Detta är inte bra för de barn som nekas livförling i övrigt medan andra får. Utanförskapskänslan blir då påtaglig vilket innebär att endast en grupp ensamkommande barn gynnas och rustas men dock inte alla. Vad innebär detta i förlängningen för dessa barn och deras framtid?

8.3 Barnperspektiv och bedömning av ekonomiskt bistånd

Enligt Socialstyrelsen m.fl (2012) blev de ensamkommande barnen kommunernas ansvar från och med 1 juli 2006 för att det ansågs vara barnets bästa eftersom bemötande av barn i utsatta situationer kräver speciell kompetens. Enligt Socialstyrelsen (2003) ska barnperspektivet beaktas gällande bedömning av ekonomiskt bistånd. Resultatet i Socialstyrelsens (2003) projekt har påvisat att barnperspektivet inte märks i lagen och omfattas inte i hanteringen av ekonomiskt bistånd. Det krävs därför utveckling av barnperspektivet för att avsikterna med lagen ska förverkligas. De flesta kommuner har inte särskilda arbetssätt eller rutiner som fokuserar på barnperspektivet.(a.a.) Däremot finns det färdiga mallar som används vid handläggning av ekonomiskt bistånd som påminner om barnperspektivet (Socialstyrelsen 2013).

I undersökningen framkom det att informanterna varken hade intern eller extern utbildning angående ensamkommande barns situation samt barnperspektivet. Detta utsätter barnens rättsäkerhet för stora risker som till exempel när godeman inte skickar in ansökan i tid. De ensamkommande barnen har i början inte kännedom om de svenska myndigheter och kan inte själva sköta kontakten med myndigheter eller ha ansvar för sin ekonomi. Ensamkommande barn tilldelas med dessa orsaker oftast en gode man av Överförmyndarnämnden (www.malmo.se 2). Sköter gode man inte sina arbetsuppgifter, som till exempel att skickar in ansökan om ekonomiskt bistånd i tid, bör socialsekreteraren ha som rutin att fånga upp potentiella brister i god tid. Men har man inte koll på ensamkommande barns situation kan det glömmas bort eller förbises.

Kunskap är en viktig faktor gällande effektiv implementering av ett perspektiv. Informanterna hade en allmän uppfattning om målgruppen och i studie framkom det att dessa värderingar hade betydelse i bedömningen av ekonomiskt bistånd. Decentraliseringen i form av skillnad i arbetsfördelning inom olika socialtjänster är en bidragande faktor till förekommande variation inom ekonomiskt bistånd. Det leder till skillnader i rutiner, hjälpmedel och stöd mellan stadsdelar. Det innebär att barnkonventionen uttrycker sig olika beroende på hur rutinen på stadsdelen är utformad. Med detta menas att ensamkommande barnen inte får samma bedömning av biståndshandläggarna och enligt barnkonventionen har alla barn samma rättigheter, att barns bästa tillgodoses, mest gynnsamma premisser för utveckling, bli hörda och sedda med respekt inte införlivas på grund av de olika bedömningar och arbetssätt.

Den slutsats jag drar av fynden i min studie är att barnperspektivet inte har en stark prägel inom bedömningen av ekonomiskt bistånd. Det som därmed behövs utformas är en kvalitetsförbättring, som stärker barnets ställning och försäkras att barnet får sina rättigheter tillgodosedda. Detta kan man göra genom att till exempel implementera barnkonventionen i de mallar och arbetsmetoder som används inom ekonomiskt bistånd. Samt att biståndshandläggarna har som rutin att försäkra sig om att god man skickar in de ensamkommande barnens ansökan

om ekonomiskt bistånd i tid. Vidare att bedömningar görs med kunskap som underlag, det vill säga kunskap som gäller ensamkommande barn, deras situation och behov. Det vore även givande för socialsekreterare och biståndshandläggare att avse tid för reflektion i grupp gällande hur värderingar kan komma att avspegla de beslut man tar om ekonomiska bistånd. Att få dela med sig om de värderingar man har på sitt jobb, för att lära sig av varandra. Detta kanske skulle bidra till att minska på de skillnader som förekommer mellan biståndshandläggarna.

Reflektionsgrupper är något jag tycker är viktigt inom alla yrken när man arbetar med människor för att inte bli för snäv i sitt synsätt och bedömningar utan att hela tiden bolla med andra personer som kan vidga ens spektrum och komma på sådant man själv missar.

Avslutningsvis anser jag att frågeställningarna har besvarats. Jag har fått en god inblick i yrket som biståndshandläggare. Ekonomiskt bistånd är en nödvändig insats för att stärka de som är svagare i samhället. I ensamkommande barns fall anser jag det vara en tillfällig lösning tills de kommer på fötter, fyller 18 år och därefter strävar de efter att ha ett självständigt liv.

8.4 Vad behöver utforskas mer?

I takt med att gruppen ensamkommande barn ökar på årsbasis (Migrationsverket 2013a), behöver de myndigheter som kommer i kontakt med barnen tillmötes gå dem. Det är en utmaning men det är ett faktum och vi måste ta utmaningen på allvar. Det behöver utforskas på de barnen som har varit här i några år och lära oss från deras erfarenheter vad vi kan förbättra för de som kommer idag. Detta är inte enbart till barnens fördel utan även vårt samhälles fördel eftersom vi på så sätt kan utöka barnens möjlighet till välmående. Genom att ge dem effektiv hjälp från första början kan de lättare integreras i samhället eftersom de får anpassade insatser. Integrationen på lång sikt innebär att ensamkommande barn får tillgång till den svenska arbetsmarknaden och levnadssättet. Detta är viktigt för landets ekonomiska omsättning och ensamkommande barns framtida livskvalité.

En ny frågeställning som har väckts genom min undersökning är vad kan man göra åt att ekonomiskt bistånd är ett genomgångsyrke? I min studie framkom det att det var ett stressigt arbete och att biståndshandläggarna fick ta snabba beslut på grund av tidsbrist. Man kan till exempel förbättra villkoren i arbetet genom att skapa en mindre stressig miljö. Att antal klienter per biståndshandläggare anpassas så att handläggaren känner att denne kan ge hundra procent till varje klient. På så vis ökar de anställdas arbetstillfredsställelse och kan attrahera denne att stanna på arbetsplatsen.

9. REFERENSER

BÖCKER

- Andersson, Curt (1994). *Organisationsteori*. Lund: Studentlitteratur
- Antonovsky, Aaron (1991). *Hälsans mysterium*. Natur och Kultur
- Byberg, Ingrid (2002). *Kontroll eller handlingsfrihet?: en studie av organiseringens betydelse i socialbidragsarbetet*. Diss. Stockholm: Univ., 2002
- Eriksson-Zetterquist, Ulla., Kalling, Thomas. & Styhre, Alexander (2012). *Organisation och organisering*. Johanneshov: TPB
- Gustafsson Björn, Hydén Lars-Charister & Salonen Tapio (1990) *Beslut om socialbidrag i storstäder*. Stockholm: Stockholms socialförvaltning
- Hatch, Mary Jo (2002). *Organisationsteori: moderna, symboliska och postmoderna perspektiv*. Ny, svensk utg. Lund: Studentlitteratur
- Johansson, R.(1992). *Vid byråkratins gränser: om handlingsfrihetens organisatoriska begränsningar i klientrelaterat arbete*. Arkiv avhandlingsserie 39.
- Kvale, S, Brinkman, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Meeuwisse, Anna, Swärd, Hans, Eliasson-Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina (red.) (2008). *Forskningsmetodik för socialvetare*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur
- Puide, Annika (red.) (2000). *Socialbidrag i forskning och praktik*. Stockholm: Centrum för utvärdering av socialt arbete
- Stranz Hugo (2007) *Utrymme för variation: om prövning av socialbidrag*. Stockholm: Socialhögskolan - Institutionen för socialt arbete
- Stretmo, L, Melander, C. (2013). *Får jag vara med? Erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp*. Göteborg,: FoU i Väst/GR rapport 2: 2013.
- Olsson, H, Sörensen, S. (2011) *forskningsprocessen*. Graphycems, Spanien 2011

PUBLIKATIONER

- Malmö Stad (2013) *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt*. Malmö, Stadskontoret
- Migrationsverket (2013a)
- Migrationsverket (2013) *Aktuellt om ensamkommande barn & ungdomar*. Stockholm, Migrationsverket
- Migrationsverket m.fl. (2013b)

Migrationsverket, Länsstyrelserna, Skolverket, Sveriges kommuner och landsting, Socialstyrelsen (2013) *Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar. Februari 2013*. Stockholm, Migrationsverket

Regeringen (2000) *Proposition 2000/01:80*. Stockholm, Regeringen

Regeringen (2011) *Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn, Ds 2011:34*. Stockholm, Justitiedepartementet

Socialstyrelsen (2003) *Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd*. Stockholm, Socialstyrelsen

Socialstyrelsen (2011) *Ekonomiskt biståndskvartal 1, år 2011 Läns- och kommunvis redovisning av utbetalt ekonomiskt bistånd*. Socialstyrelsen

Socialstyrelsen m.fl. (2012)
Socialstyrelsen, Länsstyrelserna, Migrationsverket, Skolverket, Sveriges kommuner och landsting (2012) *Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar. April 2012*. Stockholm, Socialstyrelsen

Socialstyrelsen (2013) *Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten*. Stockholm, Socialstyrelsen

TIDSKRIFTER

Ascher H (2009) Ensamkommande måste få stöd. *Läkartidningen*, 106 (18-19), 1254-1255.

LAG

Socialtjänstlagen 2001:453

INTERNET

www.malmo.se
Malmö stad (2014) *Försörjningsstöd*
><http://malmo.se/Social---familjefragor/Nar-pengarna-inte-racker/Forsorjningsstod.html>< (2014-08-05)

www.malmo.se 2
Malmö stad 2014) *God man, förvaltare och förmyndare*
><http://malmo.se/Kommun--politik/Organisation/Forvaltningar/Sociala-resursforvaltningen/Verksamheter/Fler-verksamheter/Overformyndare/For-dig-som-behover-hjalp.html>< (2014-08-10)

www.raddabarnen.se
Rädda Barnen (2014) *Barnkonventionen – Lång version*
><http://www.raddabarnen.se/om-oss/barnkonventionen/barnkonventionen-lang-version/>< (2014-08-15)

www.sverigesradio.se

Sveriges Radio, Palme S (2010) *Norge skärper regler för flyktingbarn*

><http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3565178><
(2014-08-09)

www.socialstyrelsen.se

Socialstyrelsen (2014) *Livsföring i övrigt*

><http://www.socialstyrelsen.se/hittarattmyndighet/ekonomisktbistand/Sidor/livsfo-ring-i-ovrigt.aspx#>< (2014-08-10)

www.unicef.se

Unicef (2014) *Barnkonventionen är vårt uppdrag*

><https://unicef.se/barnkonventionen>< (2014-08-05)

BILAGA 1

Ordlista

Ensamkommande flykting barn: är personer under 18 år som vid framkomsten till Sverige är åtskilda från båda sina föräldrar, eller någon vuxen som verkar som ställföreträdare. www.regeringen.se

Försörjningsstöd: Detta är ett ekonomiskt stöd för individen från samhället. När individen inte kan försörja sig själv och tillgodo se sina behov med hjälp av arbete, andra försäkringssystem eller egna tillgångar, erhålls försörjningsstöd. <http://www.socialstyrelsen.se/>

Ekonomiskt bistånd: heter också ”socialbidrag” vilket betyder att individen kan få ekonomiskt hjälp av socialtjänsten i respektive kommun, när hen har ekonomiska problem. (a.a.)

Skälig levandesnivå: Det är när individen få ekonomiskt bistånd för att täcka de primära behoven. En skälig levnadsnivå är mycket svårt att precisera vad det innehåller, för att det skiljer sig från en individ till en annan. Utifrån socialstyrelsen beräkningar så är överslagsberäkning ska överväga skälig konsumtionsnivå, det vill säga kostnader för de produkterna omfattar ett hushåll (a.a.).

Livsföring i övrig: Begreppet ”livsföring i övrigt” har funnits med sedan socialtjänstreformen Med begreppet (livsföring i övrigt) avses alla de olika behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet, till exempel. hälso- och sjukvård, tandvård, glasögon, hemutrustning,(cykel, data, telefon) flyttkostnad, husgeråd, vinterkläder, vård- och behandlingsinsatser för missbrukare, hemtjänst, särskilt boende för äldre och funktionshindrade m.m. Det är inte möjligt att lämna en uttömmande uppräkningslista av vilka insatser eller behov som skall anses ingå. (Regeringen, 2000)

Barnperspektivet: är de fyra mest fundamentala och avgörande karaktär inom barnkonventionen: Med barn menas varje människa under 18 år, (a.a.)

Artikel 2: att de olika rättigheterna som finns i barnkonvention och ska gälla för alla barn utan någon diskriminering.

Artikel 3: att barnets bästa alltid kommer i första hand i alla ärende som gäller barn.

Artikel 6: att varje barn har rätt till sitt liv och mest gynnsamma premisser att utvecklas.

Artikel 12: som ge varje barn rätt till att bli hörd och sedd med respekt.

BILAGA 2

Informationsbrev

Hej!

Jag heter Sawsan Abdulrahman är student vid Malmö högskolan. Jag läser socionom-programmet och skriver just nu min C-uppsats. Mitt syfte med uppsats är att undersöka vilka faktorer som påverkar bedömningen av ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt, för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd (och befinner sig på HVB-hem).

Studien baseras på kvalitativ forskningsmetod och jag skulle därför behöva er hjälp i form av intervjuer med socialsekreterare som arbetar med försörjningsstöd till ensamkommande barn. Det är viktigt för mig att ta del av socialsekreterarnas erfarenheter gällande ekonomiskt bistånd. Det är helt frivilligt att ställa upp och avbryta er medverkan när ni vill. Jag är tacksam för om intervjuerna kan genomföras på ert kontor och jag skulle vara mycket tillfredsställd om ni kan medverka samt avsätta er tid för detta ändamål.

Intervjuerna beräknas ta ca en timma och kommer att spelas in på band för att sedan renskrivna materialet. Den informationen jag får av er kommer endast användas för detta tillfälle d.v.s. denna studie. Därefter kommer jag att radera allt inspelningen och förstöra det transkriberade materialet. Jag försäkrar full anonymitet för mina informanter genom att inte uppge personernas namn eller namn på arbetsplatsen samt att ingen utomstående får tillgång till de lämnade uppgifterna. När uppsatsen är klar och godkänd kommer ni ges möjlighet att ta del av det färdigställda materialet.

Jag kommer att skicka detta informationsbrev till verksamhetschefer, på de fem respektive socialkontor i Malmö stad, för en godkännande av intervjuerna. Därefter kommer jag att kontakta respektive chef per telefon eller mail för att eventuellt boka tid och plats för intervjutillfällen. Tack på förhand.

Med vänlig hälsning

Sawsan Abdulrahman
Socionomprogrammet

Malmö 2014-04-20

BILAGA 3

Intervjuguide

BAKGRUND

- Hur länge har du arbetat som socialsekreterare?
- Hur länge har du arbetat med ekonomiskt bistånd?
- Hur gammal är du?
- Vad har du för utbildning?
- Vad har du för tidigare erfarenheter?
- Arbetar du enbart med ekonomiskt bistånd eller du har andra arbetsuppgifter? Om ja, Vilka?
- Hur många ärenden har du?
- Hur många ärenden har du med ensakommande barn?
- Hur sker fördelningen av ekonomiskt biståndsärende på socialsekreterarna?

LAG

- Vad innebär en ramlag för dig?
- Kan det uppstå några problem för dig som jobbar med en ramlag?
- Vad innebär biståndsparagrafen för dig?
- Vad är skäliglevnads nivå för dig?
- Vad innebär livsföring i övrigt för dig?
- Vad har du för verktyg att utgå ifrån, för att underlätta ditt arbete?
- (till exempel. riktlinjer, lokala rutiner och regler)?
- Använder ni samma arbetssätt för att bedöma ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt för ensakommande?
- Uppstår motsägelse mellan olika paragrafer?

KLIENTER

- Hur ofta träffar du dina klienter? Om ja, hur ofta? Om nej varför?
- Hur många ensamkommande barn handlägger du?
- Hur handlägger du ett ärende för ensamkommande barn? (ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt)?
- Finns det några skiljander i att handlägga ekonomiskt bistånd till ensamkommande barn?
- Hur tar du hänsyn till de ensamkommande barnens utsatte situation? (Om ja hur)?
- Hur mycket kunskap har du om de ensamkommande barnens situation?
- Har du fått Intern/extern utbildning om ensamkommande barn behov?
- Har du några riktlinjer du måste följa gällande utbetalningar?
- Vad har du för möjlighet att påverka de ensamkommande barnens situation?
- Finns det några hinder för dig, att kunna hjälpa dessa barn?
- Hur uppfattar du barnens upplevelse och ansöka om ekonomiskt bistånd?
- Hur mycket kan din chef påverka ditt beslut om ekonomiskt bistånd?
- Skulle du vilja jobba med annat än ekonomiskt bistånd? om ja vad?
- Hur bedömer du arbetsbelastningen
- Har du något att tillägga som du vill belysa?